

Sillaotsa Kool

LASTEAIA ÕPPEKAVA

Direktori kk. 1-2/4

03.09.2018

1. LIIK JA ERIPÄRA

- Sillaotsa Kool on Kastre vallas ühe asutusena tegutsev lasteaed-põhikool (alates 01.09.2010)
- **Rühmade arv 6:** 2 sõimerühma (1,5-2-aastased ja 2-3-aastased lapsed), 4 aiarühma.
- 4 rühma (1,5–6-aastased lapsed) on Roiu alevikus asuvas lasteaia majas ja 2 rühma (1 sõimerühm ja 1 aiarühm (koolieelne rühm) on Päkste külas asuvas koolihoones.
- **Rühmade nimed:** Pesamunad, Põnnid, Rüblikud, Mürakarud, Marakratid, Põngerjad.
- **Maksimaalne lasteaiakohtade arv: 124.**

Sillaotsa Kooli õppekavadest ja paikkonnast lähtudes määratlevad meie kooli eripära

LOOVUS, LOODUS, LIIKUMINE.

Eripära kajastub õppetegevustes, korraldatavates üritustes ja ringitegevustes.

Sillaotsa Kooli lasteaia õppekava on alushariduse õppe-kasvatustegevuse alusdokument.

VISIOON: Sillaotsa Kool on õppijakeskne, innovaatiline ja arenev haridusasutus, kus on loodud kaasaegne ja kaasav õpi-ja arengukeskkond.

Sillaotsa Kooli **MISSIOON** on pakkuda igale lapsele kaasaegset, loovat ja õppijakeskset õppe- ja arengukeskonda mitmekesise loodusega ümbritsetud lasteaias ja koolis.

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

Lähtudes riiklikust õppekavast on õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk:

LAPSE MITMEKÜLGNE JA JÄRJEPIDEV ARENG KODU NING LASTEASUTUSE KOOSTÖÖS.

Sillaotsa Kooli lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, et laps:

- on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning **tunneb rõõmu** tegutsemisest.
- **tunneb rõõmu** loovast eneseväljendusest;
- tuleb toime igapäevases suhtluses;
- väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- tahab liikuda ja **tunneb** liikumisest **rõõmu**

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED

Alusharidus on teadmiste, oskuste, vilumuste ja käitumisnormide kogum, mis loob eeldused edukaks edasijõudmiseks igapäevaelus ja koolis.

Sillaotsa Kooli õppe- ja kasvatustegevused on:

- **lapsest lähtuvad** - arvestatakse lapse loovuse ja huvidega, tema eripära õppija ja suhtlejana. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.
- **üldõpetuslikud** - õppetegevused juhinduvad nädala teemast, millega ühildatakse kõigi valdkondade sisu; lapsed omandavad õppetegevustes nii üld- kui ka valdkonnaoskuseid;

- **metoodiliselt mitmekülgsed** - rakendatakse mängu ja teisi aktiivset õppimist ning loovust toetavaid meetodeid lähtudes laste eripäradest ja seatud eesmärkidest (kasutades kaasaegseid õppe- ja mänguvahendeid, digitehnoloogiat); olulisel kohal on õppetegevuste läbiviimine väljaspool lasteaia keskkonda (loodus- ja keskkonnahariduskeskused, muuseumid, näitused, ettevõtted, kultuuriasutused).
- **tervist edendavad** - rühmades rakendatakse igapäevaseid tervisepõhimõtteid (hügieen, võimalikult palju õues viibimist, vahelduvad tegevused (istuv vaheldub liikumisega), rohkem liikumistegevusi; järjepidev lapse arengu jälgimine, erivajaduste varajane märkamine, ennetamine ja tegelemine.
- **keskkonnateadlikud** - säästlik tarbimine, jäätmete sorteerimine, osalemine keskkonnateemalistel õppeprogrammides, konkurssidel; rakendatakse õues- ja avastusõpet.

Sillaotsa Kooli õpetaja on isiksus, kes peab oluliseks:

- professionaalset arengut ning elukestvat õpet;
- kaasaegsete õppemeetodite ja vahendite kasutamist erinevates virtuaalsetes ja füüsilistes keskkondades;
- koostööd ja üksteiselt õppimist;
- oskust arendada õppijas kriitilist, loovat ja innovaatilist mõtlemist, analüüsioskust, ettevõtlikkust, meeskonnatööd ja digipädevusi;
- arengut toetava õpikeskkonna ja põhiväärtuste kujundamist;
- tervisliku ja säästva mõtteviisi edendamist.

4. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PLANEERIMINE JA KORRALDUS

Lasteaia õppeperiood

Õppe-ja kasvatustegevust korraldatakse õppeaastati. Õppeaasta algab 1. septembril ja kestab 31. augustini. Õppeaasta koosneb järgmistest perioodidest:

- **1-15.september** planeeritakse laste kohanemist toetavate mängude ja tegevustega. Kuuplaanis kajastuvad lapse üldoskuste eeldatavad tulemused.
- **15.september -15.mai** toimub õppe-ja kasvatustöö lasteaia õppekava alusel, planeeritud õppe-ja kasvatustegevuste kaudu. Tegevuste aluseks on rühma kuuplaan ja päevakava.
- **15.mai - 1.juuni** toimuvad lastega matkad loodusesse, õppeaastat lõpetavad üritused.
- **Suvekuudel (juuni, august)** ei toimu lasteaia õppetegevuse kavandamist. Rühmad on liidetud ja suurema osa ajast viibivad lapsed õuetegevustes ning olulisel kohal on laste poolt algatatud mängud ja tegevused.
- **1. juulist – 31. juulini on lasteaed suletud.**

* **Riiklikel koolivaheagadel** toimuvad laste omandatud teadmiste ja oskuste loov kasutamine vabade tegevuste kaudu.

Päevakava koostamise põhimõtted

Lasteaed koostab päevakava lähtudes laste vanusest, lasteaia õppekavast ja arvestades määruse [Tervisekaitseõuded koolieelses lasteasutuses tervise edendamisele ja päevakavale](#) nõudeid ning lasteaia asukohta ja eripära:

- Lasteaed on avatud 7.00-19.00

- Lapsi toitlustatakse kindlaks määratud kellaaegadel ja menüü alusel. Söögiaeg kestab vähemalt 30 minutit. Söögikordade vahe ei ületa 4 tundi.
- arvestatakse lastele soovitud värskes õhus viibimise aega. Laps viibib iga päev sõltuvalt ilmastikutingimustest 1–2 korda õues. Lapse õues viibimise aeg sõltub välisõhu temperatuurist ja tuule kiirusest ehk tegelikult toimivast välisõhu temperatuurist (tuule-külma indeksist).
- Madalama kui miinus 15 °C välisõhu temperatuuri korral ei viida lapsi õue või lühendatakse õues viibimise aega 20 minutini. Tegelikult toimivat välisõhu temperatuuri hinnatakse Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudi veebilehel www.emhi.ee avaldatud igapäevaste ilmavaatluste andmete alusel.
- **ühe kuni kolme aasta vanusele lapsele võimaldatakse** vähemalt üks kord päevane uneaeg. Vanematele lastele on tagatud päevas vähemalt üks tund puhkeaega.
- Erivajadustega lapsele võimaldatakse uneaeg lapse tervisest ja arengulisest eripärast lähtudes.
- Rühma töötajad jälgivad, et lastel oleks piisavalt aega ja võimalusi aktiivseteks ja vaikseteks tegevusteks ning et õppe- ja kasvatustegevused, igapäevatoimingud (söömine, riietumine, kätepesu, ruumi korrastamine, tualeti kasutamine jne) ja vabategevused vahelduks sujuvalt ja moodustaks laste jaoks tasakaalustatud terviku.

Muudatuste korral kinnitab direktor lasteiaia päevakava õppeaasta alguses käskkirjaga. Lasteiaia päevakava on kättesaadav Sillaotsa Kooli kodulehel ja rühmade stendidel.

5. RÜHMA ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KAVANDAMINE JA LÄBIVIIMINE

Õppe-ja kasvatustegevuse kavandamiseks seavad õpetajad õppeaasta alguses ELIISis oma rühma:

Õppeaasta EESMÄRGID koos üldiste tegevustega. **Rühma õppeaasta EESMÄRGID** tulenevad:

- üldtööplaanis seatud eesmärkidest, mis õpetajad kohandavad oma rühma laste vanusega.
- eelmise õppeaasta parendusvaldkondadest
- üldoskuste eeldatavatest tulemustest

Õppeaasta õppe-ja kasvatustegevuse PÕHIMÕTTED tulenevad Sillaotsa Kooli **õppe- ja kasvatustöö põhimõtetest** ning rühma eripärast ja seatud eesmärkidest.

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUSES kirjeldatakse:

- rühma töökorraldust;
- koostööd lapsevanemaga;
- erivajadustega lapse arengu toetamist (sh. mitte-eesti kodukeelega lapsed ja nende keeleõppe toetamine);
- rühma ürituste ja õppekäikude plaan (periooditi) **september - detsember ning jaanuar-juuni**;
- liikumis- ja muusikategevuste toimumisajad;
- arenguvestluste läbiviimise korraldus;
- oma rühma vajadustest lähtuv info, mis toetab õppeaasta eesmärkide ja põhimõtete täitmist (nädalateemad, rühma reeglid jne).
- õppetegevuste planeerimise aluseks on lapse vanusest lähtuvad **üldoskuste ja õppevaldkondade eeldatavad tulemused** ning laste arenguline tase.

- üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides.
- jälgitakse üldõpetuse põhimõtteid. s.t, et õppe- ja kasvatustegevus toimub erinevaid valdkondi integreerides läbi teemapõhise õppe (teemaõpe). *Teemaõpe s.t kui üks teema leiab käsitlemist lühema aja vältel integreeritult – läbi erinevate tegevuste ja valdkondade.
- valdkond “Mina ja keskkond” sisu annab nädalateema, mis jälgib aastaegade vaheldumist ja looduse rütmi ning hõlmab sotsiaalset-, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust.
- teema käsitlemisel lõimitakse järgmisi **ÕPPEVALDKONDI**: keel ja kõne; matemaatika; mina ja keskkond; kunst; muusika; liikumine; eesti keel kui teine keel ning **TEGEVUSI**: kuulamine, kõnelemine; lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.
- nädala jooksul kasutatakse kõiki õppevaldkondi ja tegevuse liike.
- kavandamine on paindlik ja võimaldab õpetajal teha vajadusel muudatusi.
- õppetegevustes arvestatakse lasteaia eripära **LOOVUS, LOODUS, LIIKUMINE**.
- võimalusel tutvutakse õpitavaga (looduskeskkond, objektid, nähtused) loomulikus keskkonnas.
- õppetegevustes kasutatakse üldtunnustatud õpetamisviise:
  - **praktiline**: tegevused, mille kaudu saavad lapsed isiklike praktilisi kogemusi.
  - **näitlik**: objektide, nähtuste ja nende kujutiste uurimine erinevate tajutoimingute abil (vaatlus, kompimine jne).
  - **sõnaline**: korraldused, teabe edastamine, vestlus, jutustus, kirjeldamine jne.
- **vastavalt laste vanusele planeerib õpetaja vähemalt kord kuus õppekäigu väljaspool lasteaeda.**
- õppe- ja kasvatustegevusi viivad rühmas läbi 2 õpetajat ning muusika- ja liikumisõpetajad. Igas rühmas töötab ka õpetaja abi, kes abistab õpetajaid õppetegevuste läbiviimisel.
- Põnnide rühmas (sõimerühm) on kasutusel õpetaja, assistent ja õpetaja abi süsteem.
- logopeedilist abi vajavate lastega tegeleb lasteaia logopeed.
- ajaliselt on ära määratud muusika- ja liikumistegevuste algused. Teisi õppetegevusi alustab õpetaja vastavalt oma rühma päevakavale.
- muusika- ja liikumistegevuste ajaline plaan kooskõlastatakse iga õppeaasta alguses. Ajaline plaan on paindlik, st. vajadusel võimaldab teha muudatusi.
- muusikaõpetaja viib muusika õppetegevusi läbi 2 korda nädalas.
- liikumisõpetaja viib liikumise õppetegevusi läbi 3 korda nädalas (v.a sõimerühmad).

6. ELEKTROONILINE INTERNETIPÕHINE INFOSÜSTEEM ELIIS

ELIIS (e-lasteaed) on infosüsteem, mis pakub lasteaedadele innovaatilisi ning digitaalseid lahendusi õppetöö mugavamaks korraldamiseks.

VÕIMALUSED**LAPSEVANEM**

- näeb oma lapse päeva tegemisi (õppe-ja kasvatustegevuste sissekanded, kuuplaanid)
- saab saata ja lugeda sõnumeid ja teateid.
- näeb ülevaadet lapse arengust (arengukaart, koolivalmiduskaart).

LASTEAE

- digitaalne rühmapäevik
- õpetajate ning rühmade nimekirjad
- kuuplaanid
- teated/sõnumid
- puudumised ja toidukorrad ja aruandlus
- töögraafik
- dokumendihaldus

7. ÕPETAJATE POOLT KAVANDATUD ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PLAANI KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED

- Õppetegevusi planeeritakse kuuplaani alusel, mis on jaotatud nädalateks; kasutatakse ELIISI laetud kuuplaani vormi (täidetult nähtav ka lapsevanematele).
- Õppetegevuse planeeritav sisu on lahti kirjutatud:
  - mängude puhul mänguliik, nimetus ja olulisemad tegevused/sõnad;
  - vaatluse korral olulisemad objektid, nähtused, tegevused.
  - õppekäigu korral külastatav asutus, koht vms. ja olemasolul seal läbiviidava programmi nimetus koos lühikirjeldusega.
  - kasutatava raamatu, luuletuse või teksti pealkiri; raamatu lk-nr; autor;
  - kunstitegevuses tehnika ja -liik ning teema;
  - kirja(eel)harjutuste lühiseletus (teema);
  - kasutatavate iPadi rakenduste nimetused koos lühikirjeldusega;
  - internetimaterjali kasutamisel link kas õppetegevuse sisu juurde või märkuste lahtrisse.
- Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab õpetajatel vajadusel teha muudatusi.
- Kuuplaani koostamist kontrollib õppealajuhataja ja vajadusel teeb õpetajatele ettepanekuid.

8. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÄEVIKU TÄITMINE ELIISIS

Õppe- ja kasvatustegevuse päevik on ametlik dokument, mille täitmine on kohustuslik ja korrektne. Läbiviidud õppetegevuste kohta teevad õpetajad sissekanded hiljemalt tööpäeva lõpus.

- Õppe- jakasvatustegevuse sissekanne algab tegevusega:
  - vaatlemine, uurimine, õppekäigud, katsed, konstrueerimine
  - häälamine, jutustamine, kuulamine, suhtlemine, lugemine ja kirjutamine
  - loendamine, arvutamine, mõõtmine, orienteerumine ajas-ruumis ja tasapinnal

- voolimine, joonistamine, maalimine, kujundamine (mustrid), meisterdamine, kunsti vaatlemine, kujutamine ja väljendamine
- liikumisalased üldteadmised, põhiliikumine, võimlemine, liikumismäng, tantsimine, spordialad, loodusliikumine
- laulmine, muusika kuulamine, muusikalis-rütmiline liikumine, pillimäng
- seejärel kasutatud õppevahendid; mänguliik ja nimetus ja/või lühike tegevuse sisu

9. RÜHMA ÕPPEKÄIKUDE LÄBIVIIMISE KORRALDUS

Õppekäik on õppe- ja kasvatustööd toetav tegevus, mis on kooskõlas lasteaija ja rühma eesmärkidega. Õppekäigud planeeritakse õppeaasta jooksul ning märgitakse kooli kalenderplaani. Vajadusel võib planeeritud õppekäike muuta.

- Transpordikulusid kaasatavaid õppekäike võimaldatakse vanematele rühmadele maksimaalselt 2 korda kuus.
- Õppekäigu valmistavad ette õpetajad ja õppealajuhataja, kaasates lapsevanemaid ning arvestades teemat ning laste võimeid ja vanust.
- Õppekäik toimub õppetöö ajal soovituslikult ajavahemikus 9.00–13.00, õppekäigu ajaline
- kestvus sõltub laste vanusest ja sihtkohast.
- Õpetajad informeerivad lapsevanemaid õppekäigule minekust, vajadusel palutakse lastevanemate abi.
- Õppekäigus osalejad (õpetajad ja lapsed) kannavad helkurveste.
- Õppekäigu korraldajad teavitavad lapsi enne õppekäigule minekut käitumisreeglitest ja ohutusnõuetest.
- Rühma õppekäigul peab lapsi saatvate lasteaija töötajate arv olema vastavuses laste suhtarvuga.

10. LIIKLUSKASVATUS (määrus *Laste liikluskasvatuse kord*)

Laste liikluskasvatus on õpetamisel ja teavitamisel põhinev lapse liiklusohutuslaste hoiakute kujundamine ja käitumise mõjutamine ning liiklusoskuste arendamine.

Liikluskasvatuse **EESMÄRK** on kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on:

- ohutu liiklemise harjumused;
- oskus tajuda liikluskeskkonda ning hoiduda käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt;
- teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ning ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.

Liikluskasvatuse sisuks on jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse kodu- ja lasteaija ümbruse liikluskeskkonnast.

Liikluskasvatuse teemad on: sõidukid sh liiklemine ühissõidukis, valgusfoor ja sõidutee ületamine, liiklusmärgid, turvavarustus (helkur, turvatool- ja vöö, kiiver, kaitsmed), ohuallikad liikluses, hädaabinumber 112.

Liikluskasvatuse läbiviimisel arvestatakse lapse vanust ja tema rolle liikluses.

11. TERVISEDENDUS

Tervise ja heaolu edendamine lasteaias on seotud kõikide lasteaija tegevustega ning põhivaldkondadega ning on planeeritud, järjepidev ja lähtub sisehindamiste põhjal selgunud arenguvajadustest tervise, heaolu ja turvalisuse valdkonnas.

Tervisedendus lasteaias toimub:

- rühmasiseselt vastavalt õppekavas valdkonna *Mina ja keskkond* osale *Tervisekasvatus* ning on loimitud kõikide valdkondade; Rühmaõpetajad on kavandanud oma rühma tegevused nii, et tervisega seotud teemad on käsitletud regulaarselt läbi erinevate õppe-ja kasvatusgevuste kogu õppeaasta vältel.

Peamised tegevuspõhimõtted laste tervisliku arengu toetamisel on:

- lapse arengu stimuleerimine läbi mängu, suhtlemise ja sotsiaalse toetuse;
- eale sobiva ja tervisliku, sh mitmekesise, tasakaalustatud toidu tagamine;
- tervislike toitumisharjumuste kujundamine;
- igakülgse kehalise tegevuse soodustamine;
- turvalise, tervisliku ja lapse arengut stimuleeriva keskkonna loomine (füüsiline ja psühhosotsiaalne keskkond);
- isikliku hügieeni edendamine ja hambahaiguste ennetamine;
- vigastuste ennetamine;
- vaimse tervise edendamine ja probleemide varajane märkamine;
- arengu- ja käitumishäirete varajane avastamine;
- tervisehäirete varajane avastamine.

12. VÄÄRTUSKASVATUS

Väärtuskasvatases tegeletakse nii väärtuste vahendamise kui ka uute väärtuste loomisega. Väärtused ei tule iseenesest, väärtusi õpetatakse. Väärtused kujunevad sotsialiseerumistingimustest, mille keskel laps üles kasvab. Kõik täiskasvanud õpetavad lastele väärtusi, kas teadlikult või alateadlikult, seetõttu on tähtis väärtuskasvatuse protsessi teadvustada ja see läbi mõelda.

Väärtuste omandamine algab kodust, kuid mida vanemaks saab laps, seda rohkem hakkavad tema väärtusorientatsiooni mõjutama lasteaed, eakaaslased, meedia. Väärtuste omandamine ja väärtussüsteemi väljakujunemine on pikaajaline ning suures osas automaatne, teadvustamata protsess. Väärtuskasvatus avaldub praktiliselt kõiges: õppetegevustes, reeglites, üritustes, sotsiaalsetes suhetes, traditsioonides ja ühtlasi terves last ümbritsevas keskkonnas.

Väärtuskasvatus võib toimuda samaaegselt mitmel viisil: õpetajad võivad planeeritult õpetada lastele teatud väärtusi, kuid samas tuleb arvestada ka seda, et väärtusi edastatakse õppeprotsessis kaudselt ehk n-õ varjatud õppekava kaudu: laste mängud, omavahelised suhted ja igapäevane käitumine; õpetajate enda emotsioonid, käitumine, diktsioon, hääletoon ja žestid.

Väärtushinnanguid kujundatakse ja käitumisreeglid omandatakse mängude, lugemispalade kuulamise kui ka väärtuste üle arutlemise kaudu. Juttude kaudu omandavad lapsed mõisted hea-paha, õige-vale, aus-autu jm. Mängides õpitakse viisakust, asjade jagamist, tähelepanelikkust teiste vastu, ausust, abivalmidust, töökust, andekspalumist, hoolivus jm. Väärtuste üle arutlemisega õpib laps oma

käitumist võrdlema. Seeläbi tekib mõistmine, et inimeste käitumine, tunded ja mõtlemine võivad olla erinevad.

SAMM-SAMMULT ÕPPEPROGRAMM

2017/2018. õppeaastal alustati õppeprogrammiga Marakrattide rühmas (5-6-aastased lapsed) .

Õppeaasta lõpus läbisid ka kõikide teiste rühmade meeskonnad Samm-sammult koolituse, et **rakendada õppeprogrammi igapäevatoos lastega.**

2018/2019. õppeaastast on kõikides aiarühmades kasutusel Samm-sammult õppeprogramm.

Samm-sammult on tõendus põhine õppeprogramm, mille eesmärgiks on toetada laste sotsiaalsete oskuste arengut õpetades neile empaatiat, tunnetega toimetulekut ja probleemide lahendamise olulisi samme. Tegemist on ennetusprogrammiga, mida rakendatakse tervele lastegrupile.

13. HUVITEGEVUS LASTEAIAS

Lähtuvalt lasteaia eripärast on lastel võimalik osaleda järgmistes huviringides:

Lasteaia majas: kunstiring, iluvõimlemine, spordiring ja robotika (LEGO WeDo 2,0 ; Dash and Dot robotikavahendid).

Koolimajas: inglise keel, jalgpall, kunstiring, robotika (LEGO WeDo 1,0), iluvõimlemine, lauamängud.

14. LAPSE ARENGU HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Lapse arengu hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga.

- Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Õpetajad vaatlevad lapsi igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka planeeritud õppetegevustes.
- Lapse arengu hindamise ja kirjeldamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavad tulemused.
- Lapse arengu eeldatavaid tulemusi vanuseti ei käsitleta kõigile lastele kohustuslikena, need on teatud üldtunnustatud tulemused, mis aitavad kavandada lapse arengu vajalikke tegevusi. Lapsest lähtuva õpikäsitusega saavutab iga laps eeldatavad tulemused individuaalses tempos.
- Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.
- Iga lapse arengut hinnatakse individuaalselt üks kord õppeaastas, vajadusel rohkem. Selleks kavandatakse ja viiakse läbi hindamistegevused, millele järgneb kogutud info analüüs.

-
- Lapse arengu tulemuste kirjeldamiseks on igale lapsele koostatud **ELIISis arengukaart**, mida täidavad rühmaõpetajad koostöös liikumis- ja muusikaõpetajaga ning logopeediga üks kord õppeaastas (vastavalt rühma põhimõtetele ja töökorraldusele).
  - Arengukaardil kajastub lapse areng vanuseti (1,5-3a; 3-4a; 4-5a; 5-6a), kaart on lapsevanemale nähtav.
  - Arengukaardil kirjeldatakse lapse oskusi ja teadmisi:
    - **valdkondades:** mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika, kunst, liikumine, muusika; eesti keel kui teine keel
    - **üldoskustes** (mänguuskused, tunnetus- ja õpioskused, sotsiaalsed ja enesekohased oskused).
  - Logopeed kontrollib laste kõne arengut õppeaasta alguses (septembris) ja annab tagasisidet nendele lapsevanematele, kelle lapsed vajavad logopeedilist abi. Info edastatakse ELIISI päevikus **Tagasiside lapse arengu kohta (lapsevanemale)**.

15. LAPSE ARENGU HINDAMISE MEETODID

- Lapse arengu hindamise meetodid on vastavalt vanusele mängu ja/või testülesannete vormis.
- Kõikides vanuserühmades (1,5-3a, 3-4a, 4-5a, 5-6a, 6-7a) on meie lasteaija õpetajate poolt koostatud lapse eeldatavatele tulemustele tuginevad arengumängud või testülesanded, mis koosnevad meetodilistest juhistest ning pildi- ja mänguvahenditest. Mängu materjalid ja vahendid on kogutud eraldi ümbrikutesse ja neid kasutatakse vaid analüüsimise perioodil.
- Oskuseid, mida ei saa hinnata arengumängu/testülesannete kaudu, analüüsitakse individuaalse- või rühmategevuse vaatluse põhjal ja õppekäikudel.
- Lapse üldoskuseid kirjeldatakse igapäevase õppe- ja kasvatustegevuste vaatluste põhjal.

16. LAPSE ARENGUVESTLUSTE LÄBIVIIMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

- Vähemalt üks kord õppeaastas viivad õpetajad läbi lapse arengu toetamiseks lapsevanemaga arenguveestlus. Arenguveestlus on usalduslik õpetajate ja lastevanemate vaheline vestlus lapse arengut puudutavatel teemadel. Vajadusel kaasatakse vestlusele ka teisi õpetajaid, tugispetsialiste ning lapse elukohajärgse omavalitsuse esindajaid.
- Arenguveestluse käigus selgitatakse lapsevanemate ja õpetajate ootused, jagatakse teavet lapse kohanemisest, arutletakse lapse arengust ja õppimise tulemustest, tegevustest jms üle ning leitakse koostöövõimalusi lasteaija ja kodu vahel lapse arendamiseks.
- Arenguveestluse kokkulepped, osalejad ja kuupäev märgitakse lapse arengukaardile ELIISis.
- Õpetajad täidavad paber kandjal **Rühma arenguveestluste toimumise protokoll** koondlehe, milles on märgitud laste nimed, osalenud lapsevanemate nimed, õpetajate nimed, kaasatud isikute nimed, toimumise kuupäev ja allkirjad.
- Lapsevanemal on õigus loobuda arenguveestlusest, andes rühmaõpetajale allkirja arenguveestlusest loobumise kohta **Rühma arenguveestluste toimumise protokoll** koondlehele.

17. KOOLIVALMIDUSE MÄÄRATLEMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

- Koolivalmidus on valmisolek minna üle mänguliselt põhitegevuselt õpitegevusele.
- Lapse valmisolek õpingute alustamiseks kujuneb samm-sammult kogu koolieelse elu jooksul. Valmisoleku kujunemist mõjutavad nii sünnipäraseks eeldused ja võimed kui ka kasvukeskkond, milles laps elab ja areneb, aga ka lastevanemad ja õpetajad, kes lapsega suhtlevad ja tema arengut suunavad.
- Lapse koolivalmiduse kujunemist jälgitakse lasteaias õpetajate poolt lapse arengu analüüsimise käigus kogu koolieelse perioodil.
- 6-7-aastaste laste rühmas hindab lapse koolivalmidust ka lasteaias logopeed ja annab koolivalmidusest tagasisidet rühma õpetajatele ja lapsevanematele.
- Kooli on võimalik astuda ka koolikohustuse eest nooremal lapsel, kui vanem seda soovib ja rühmaõpetajad on hinnanud lapse koolivalmidust ning soovitanud kooli õppima asuda.
- Lasteaed väljastab kooliminevale lapsele koolivalmiduskaardi (LIsa 9). Koolivalmiduskaart on dokument, milles **kirjeldatakse laste**, kes on saanud enne käimasoleva aasta 1. oktoobrit seitsmeaastaseks või kelle vanemad taotleavad põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõike 5 alusel koolikohustuslikust eest noorema lapse kooli õppima asumist või kellel on nõustamiskomisjoni soovitusel koolikohustus ühe õppeaasta võrra edasi lükatud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 9 lõike 3 alusel, **arengu tulemusi üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades** lähtuvalt koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast, **tuues välja lapse tugevused ja arendamist vajavad küljed**.
- Koolivalmiduskaardile on märgitud lapse lasteasutuses viibitud ajaperiood.
- Koolivalmiduskaardi vorm on koostatud ELIISis, mille täidavad rühmaõpetajad koostöös logopeedi ja ning liikumis- ja muusikaõpetajatega.
- Koolivalmiduskaardi põhjal toimub arenguestlus lapsevanemaga. Koolivalmiduskaardi allkirjastavad selle koostamisel osalenud isikud, sh õpetaja, tugispetsialist, vanem (eestkostja) ja lasteasutuse direktor või selleks volitatud isik.
- Vanem esitab koolivalmiduskaardi sellesse kooli, kus laps asub täitma koolikohustust.

18. ERIVAJADUSTEGA LAPS

- Kui laps erineb võimetelt, tervises seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustalt ning isiksuseomadustelt sedavõrd, et tema arenguvajadusi on keeruline rahuldada harjumuspärasel viisil või tavakeskkonnas, siis on tegemist **erivajadustega lapsega**. Kui erivajadused ilmnevad enne kooliiga, siis nimetatakse neid **arengulisteks erivajadusteks**, koolieas **hariduslikeks** erivajadusteks (Kõrgesaar, 2002).
- Erivajadustega liigid on tekkepõhjustest ja avaldumise eripärast sõltuvalt järgmised: **kuulmispuuded; nägemispuuded; vaimupuuded; kõnepuuded; kehapuuded; spetsiifilised arenguhäired; emotsionaalsed ja käitumishäired; andekus; autismispektri häired; muukeelsed lapsed**.
- Eesti keelest erineva emakeelega lapsi käsitletakse samuti kui erivajadusega lapsi, erivajadused tulenevad keelekeskkonna erinevusest kodus ja lasteaias. Samas võib ka muukeelne laps olla näiteks andekas või eakaaslastega võrreldes vähem võimekas.

ERIVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED

- kaasava hariduse rakendamine - erivajadusega lapsele on loodud tingimused kasvamiseks ja arenemiseks tavarühmas koos teiste lastega üksi või koos tugiisikuga (lasteaias ei ole sobitusega ka erirühmi);
- lapsevanemate nõustamine ja juhendamine tegelemiseks oma lapsega;
- spetsialistide kaasamine lapse arendustegevusse;
- arengukeskkonna kohandamine erivajadusega lapsele (õppevahendid, õpetajakoolitus, meeskonnatöö jms);
- üldtunnustatud õppemeetodite kasutamine arendustegevustes.

Sügisperioodil (september-oktoober) selgitatakse rühmades välja logopeedilist abi vajavad lapsed. Rühmaõpetajad ja logopeed täidavad 1.oktoobriks erivajadustega laste nimekirja, kus tuuakse välja lapse erivajadus, koos rakendatavate või vajatavate tugimeetmetega. Õppealajuhataja sisestab nimekirja alusel erivajadustega laste andmed EHISesse (Eesti Hariduse Infosüsteemi) ja avab vajadusel individuaalse arengu jälgimise kaardi lapsele.

ERIVAJADUSTEGA LASTE TOETAMISE TÖÖKORRALDUSLIKUD TASANDID

Erivajadusega laste toetamise süsteem on kolmetasandiline, kus iga eelnev tasand loob pinnase järgneva tasandi tõhusamaks toimimiseks.

I tasand - Kõiki lapsi hõlmavad tegevused lasteaias tavarühmas.

Individuaalsuse märkamine ja toetamine: tavarühm

- Laste vaatlemine igapäevastes rühmategevustes meeskonnaliikmete poolt, mille sisuks on
  - ülevaate saamine rühma laste eripäradest (laste *eneseregulatsiooni oskused, kõneprobleemid; mitte-eesti kodukeelega lapsed)
  - võimaliku mahajäämuse või andekuse avastamine.
- erivajaduse määratlemine, mille käigus
  - selgitatakse millisel määral erineb lapse arengutase eakaaslaste arengutasemest ja kas on vajalik rakendada II tasandi tegevused.
- Lapsevanema (-te) kaasamine probleemi lahendamisse

*Laste eneseregulatsiooni oskused - oskus kontrollida oma emotsioone, mõtteid ja käitumist.

II tasand - erivajadustega lapsi hõlmavad tegevused tavarühmas.

Kui mõne tavarühmas käiva lapse arengutase on eagrupi keskmisest tasemest ühes või mitmes valdkonnas oluliselt erinev, siis sellise lapse arengutaset hinnatakse nüüd veelgi täpsemalt lasteaiasõpetajate ja logopeedi poolt ning rakendatakse vajalikke tugiteenuseid (enamasti logopeediline abi, lapse suunamine erispetsialistide juurde ja lapsevanemate nõustamine). Tegevusi koordineerib õppealajuhataja.

Erivajadustega lapsi hõlmavad tegevused:

- logopeedilise abi võimaldamine lasteaias ja kõneraviga alustamine (**lasteaias logopeed**).

- korduv ja täpsem lapse käitumise vaatlus erinevates tingimustes.
- **lapsele individuaalse arengu jälgimise kaardi (IAK) avamine või täiendamine (õppealajuhataja, logopeed, rühmaõpetajad)**
  - **Rühmaõpetajad** täidavad kaardil *Lapsega ja lapsevanemaga tehtud tegevused, kokkulepped* osa, kus kirjeldavad lapse käitumisprobleeme ja tehtud tegevusi.
  - **Logopeed** täidab kaardil kõnearengu lahtrid.
  - **Õppealajuhataja** avab lapse arengukaardi, täidab kaardil koostöö lapsevanemaga ja tehtud kokkulepped.
- lapse suunamine erispetsialistide (psühholoog, eripedagoog, silma- ja kõrvaarst, ortopeed, neuroloog jm) vastuvõtule või * maakonna nõustamiskomisjoni, kes konkretiseerib erivajaduse vormi ja mahu ning suunab vajadusel lapse tema arengust lähtuvalt sobivasse erilasteaeda/rühma.
- lapse kirjaliku iseloomustuse koostamine erispetsialistile või nõustamiskomisjonile.
- last uurinud spetsialistide ja/või nõustamiskomisjoni soovitude järgimine.

Lapsevanemal on lapse arenguga seotud küsimuste korral võimalik pöörduda Tartumaa Rajaleidja keskusesse (aadress: Tähe 4 (Vkorrus), Tartu; telefon: 5886 0713, e-post: tartumaa@rajaleidja.ee, kus pakutakse eripedagoogilist, logopeedilist, sotsiaalpedagoogilist ja psühholoogilist nõustamist. www.rajaleidja.ee/tartumaa/

* Maakonna nõustamiskomisjoni **ülesanne** on soovitude andmine.

- erivajadusega lapse arendamiseks vajalike tingimuste rakendamiseks koolieelses lasteasutuses ja sobitus- või erirühma vastuvõtmiseks;
- koolikohustuse täitmise alguse edasilükkamise soovitamine – jooksva aasta 1. märtsist kuni 1. augustini;

Teisel tasandil rakendatakse vajalikku tuge (koostöös õpetaja - lapsevanemad - spetsialistid)

- **kõneprobleemidega lastele**
- **puuduva eneseregulatsiooni oskustega lastele**
- **madalamate oskustega (mahajäämusega) lastele**
- ***mitte-eesti kodukeelega lastele**

* Mitte-eesti kodukeelega lapsed omandavad eesti keele lõimitud tegevuste kaudu täieliku keelekümbeluse meetodikat rakendades; vajadusel tegeleb eesti keele õpetamisega ka logopeed.

Õppeaasta lõpus teevad rühmaõpetajad ja logopeed lapse kohta kokkuvõtte. Lähtuvalt sellest kavandatakse edasised tegevused:

- tugiteenuse pakkumine samal viisil (või lõpetamine ja liikumine I tasandile)
- täiendavate uuringute teostamine vm (jätkuvad II või III tasandi tegevused)

III tasand - Erivajadusega lapsi hõlmavad tegevused

- Individuaalse arenduskava koostamine lastele, kes vajavad süsteemset, pikemaajalist ja puudespetsiifilist sekkumist. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest.
- Isikliku rehabilitatsiooniplaani kohaselt mitmesugused rehabilitatsiooniteenused tervishoiuasutusest.

- Tugiisikuteenuse kasutamine

Kolmandal tasandil saavad vajalikku abi raske puudega lapsed ja rehabilitatsiooniplaani kohaselt rehabilitatsiooniteenuseid saavad lapsed.

LOGOPEEDILINE TÖÖ

Lasteaias on õpetajale ja lapsevanemale peamine tugispetsialist **logopeed**. Logopeedi ülesanne on lapse kommunikatsiooni oskuste, sh suulise ja kirjaliku kõne loome ja mõistmisoskuse ning mitteverbaalse suhtlemise parandamine või arendamine lähtuvalt kõneuringu tulemustest.

Logopeedi töökorraldus:

- õppeaasta alguses - septembris, kontrollib logopeed lasteaias käivate laste kõnet ja määrab lapsed logopeedilist abi saavate laste nimekirja.
- logopeed viib logopeedilisi tegevusi läbi **3 korda nädalas** lasteaia majas ja **2 korda nädalas** koolimajas. Logopeedi tegevused toimuvad nii individuaal- kui ka grupitegevustena.
- logopeed arvestab tegevuste läbiviimisel rühmade päevakava.
- logopeed teeb koostööd lasteaiaõpetajate ja lapsevanematega:
  - edastab vajadusel harjutusvara lapsevanemale;
  - osaleb vajadusel arenguestlustel;
  - nõustab lapsevanemaid ja õpetajaid kõnearenduse küsimustes.
- logopeed teeb sissekandeid päevategevuste kohta ELIISIs logopeedi päevikus, täidab *Tagasiside lapse arengu kohta (lapsevanemale)* lahtri lapsega läbi viidud tegevusest.

19. LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

- Õpetajad teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd. Koostöö aluseks on koostöövalmidus, usaldus, vastastikune mõistmine - arvestades mõlemapoolset kogemust, austus ja avatus dialoogile. Igapäevane suhtlemine, lugupidamine, lapse huvide ja erinevustega arvestamine toetab positiivsete suhete kujunemist.
- Õpetaja ja lapsevanema koostöö eesmärgiks on toetada lapse arengut ja õppimist, luua lapsele soodne arengukeskkond, kaitsta ja arendada lapse heaolu nii lasteaias kui ka kodus.
- Õpetajatel on kohustus teavitada lapsevanemat regulaarselt lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest.
- Lapsevanema peamised koostööpartnerid on lasteasutuses selle rühma õpetajad, mille nimekirja on laps kantud.

PÕHIMÕTTED

- **koostöövormide mitmekesisus**, mis lõimub erinevate vajaduste ja võimalustega;
- **austus ja lugupidamine** - üksteise arvamuste ja erinevuste mõistmine;
- **avatus suhtlejana** - räägitakse rahumeelselt mõlema poole ootustest, seisukohtadest ja eelarvamustest;
- **info liikumine** - info lapsevanemate ja lasteaia vahel on kättesaadav ja õigeaegne.

Koostöö võimalused lasteaia ja vanemate vahel

Esimesed kontaktid vanematega	• Esimene üldkoosolek • Lasteaiaga tutvumine
Vanemate ja õpetajate kohtumised	• lastevanemate koosolekud (sügisel, vajadusel sagedamini) • ühisüritused
Info edastamine vanematele	• igapäevane suhtlemine lapse lasteaeda toomise ja viimise ajal; • rühma teadetetahvel; telefon; rühmaõpetajate e-post; • arenguveestlused (üks kord aastas, vajadusel sagedamini) • Sillaotsa Kooli koduleht www.sillaotsa.edu.ee • ELIIS www.eliis.ee • Sillaotsa Kooli Facebooki leht https://www.facebook.com/Sillaotsa-Kool-225835487469876/?ref=aymt_homepage_panel • rühma Facebooki grupp

NÕUSTAMINE

Õpetajad loovad lapsevanemale võimaluse saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes.

Lastevanemate nõustamise aeg kokkuleppel, tööpäeviti kell 13.30 - 14.30. Vajadusel kaastakse nõustamisprotsessi lapsevanema või õpetaja ettepanekul ja lapsevanema nõusolekul teisi lasteasutuse õpetajaid, juhtkonda ja tugispetsialiste.

ÕPPEKAVA UUENDAMINE JA TÄIENDAMINE

Muudatused õppekavas esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks pedagoogilisele nõukogule ja hoolekogule. Muudatused õppekavasse viiakse sisse iga õppeaasta alguseks.

Õppekava kinnitab direktor.

ÕPPEKAVA Lisad 1-9

Lapse arengu eeldatavad tulemused on välja toodud kõigis õppe- ja kasvatusgevuste valdkondades ja on käesoleva õppekava lisadena järgmise alajaotusega:

Lisa 1: VALDKOND *Mina ja keskkond*

Lisa 2: VALDKOND *Keel ja kõne*

Lisa 3: VALDKOND *Matemaatika*

Lisa 4: VALDKOND *Kunst*

Lisa 5: VALDKOND *Liikumine*

Lisa 6: VALDKOND *Muusika*

Lisa 7: VALDKOND *Eesti keel kui teine keel*

Lisa 8: ÜLDOSKUSED

Lisa 9: Koolivalmiduse kaart

